

การใช้จ่ายเงินของโครงการเงินกู้ต่างประเทศ

โครงการเงินกู้จากต่างประเทศมีการใช้จ่ายเงินจาก 3 แหล่ง คือ

เงินกู้ต่างประเทศ ได้แก่ เงินที่กู้มาจากแหล่งเงินกู้ต่างประเทศ ในสกุลเงินต่าง ๆ ตามที่ตกลงกับแหล่งเงินกู้ รายจ่ายจากเงินกู้ต่างประเทศจะเป็นรายจ่ายที่ระบุไว้ในสัญญาเงินกู้ว่าจะให้เบิกจ่ายในรายจ่ายประเภทใด ในงานหรือโครงการใด เป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งเงื่อนไขการเบิกจ่ายกำหนดไว้ในสัญญา

เงินงบประมาณสมทบโครงการเงินกู้ ได้แก่ เงินงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งต้องใช้จ่ายสมทบในโครงการเงินกู้ต่างประเทศ ตามสัดส่วนที่ได้มีการตกลงกับแหล่งเงินกู้ และรวมถึงเงินงบประมาณแผ่นดินรายการที่จ่ายสมทบในโครงการทั้งจำนวน (100 %) ด้วย

เงินทรงราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้ต่างประเทศ ได้แก่ เงินที่กระทรวงการคลังจัดตั้งขึ้นเป็นกองทุนเพื่อทรงจ่ายให้กับโครงการเงินกู้ของส่วนราชการ ในกรณีที่การกู้เงินนั้นมีเงื่อนไขให้ผู้กู้ต้องจ่ายเงินไปก่อนแล้วจึงขอเบิกคืนจากแหล่งเงินกู้ในภายหลัง

ในบทนี้จะกล่าวถึงระบบและวิธีการเบิกจ่ายเงินจากแต่ละแหล่งดังกล่าวมาใช้จ่ายในโครงการดังนี้

การเบิกจ่ายเงินกู้จากต่างประเทศ

หลังจากที่ได้มีการลงนามในสัญญาการกู้เงินและเมื่อสัญญาเงินกู้มีผลใช้บังคับแล้ว ส่วนราชการเจ้าของโครงการเงินกู้ต่างประเทศ จะลงมือดำเนินการตามแผนงานโครงการที่ได้กำหนดไว้ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งในการดำเนินงานตามกิจกรรมตามแผนนั้น จำเป็นจะต้องมีการเบิกจ่ายเงินกู้จากต่างประเทศเพื่อชำระให้แก่เจ้าหนี้ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงินชำระหนี้ จึงมีการกำหนดให้มีระบบการเบิกจ่ายเงินกู้ต่างประเทศไว้ 2 กรณีคือ (पुलนิจ ปิยะอนันต์, อุษา อุไรพันธ์ และ

กิตติมา กาญจนทัญญู 2530 : 53 - 56)

1. การเบิกจ่ายโดยตรง (Direct Payment)

การเบิกจ่ายโดยตรง หมายถึง การที่ส่วนราชการเจ้าของโครงการขอเบิกเงินจากแหล่งเงินทุน เพื่อจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ของโครงการเงินทุน และผู้ให้กู้จะจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ของโครงการโดยตรง โดยไม่ต้องผ่านส่วนราชการผู้ขอเบิก ทั้งนี้สัญญาเงินทุนจะระบุประเภทและรายการที่จะให้เบิกจ่ายโดยตรงให้กับเจ้าหน้าที่ไว้ ซึ่งการเบิกจ่ายโดยตรงมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้ (ภาพที่ 4-1)

1.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการจะรวบรวมเอกสารและหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายเงินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการเงินทุนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แล้วจัดทำใบขอเบิก (Application) ส่งให้ธนาคารผู้ให้กู้โดยตรง

1.2 ธนาคารผู้ให้กู้จ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ และจัดทำใบแจ้งการจ่ายเงิน (Disbursement Lists) ส่งให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เพื่อทราบ

1.3 กรมบัญชีกลางบันทึกบัญชีเจ้าหน้าที่ในระบบบัญชีรัฐบาล และได้จัดทำรายงานการจ่ายเงินตามใบแจ้งการจ่ายเงิน (Disbursement Report) ส่งให้ส่วนราชการผู้ขอเบิกเพื่อเป็นการยืนยันยอดการเบิกจ่ายเงินตามที่ได้รับแจ้งจากธนาคารผู้ให้กู้ ให้ส่วนราชการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งด้วย

1.4 ส่วนราชการเจ้าของโครงการเงินทุน บันทึกทะเบียนคุมการเบิกจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตามรายละเอียดที่ได้รับแจ้ง และจัดทำรายงานการเงินสำหรับโครงการเงินทุน ส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และธนาคารผู้ให้กู้ต่อไป รวมทั้งทำหนังสือแจ้งการยืนยันยอดการเบิกจ่ายจากเงินทุนที่กรมบัญชีกลางขอสอบยืนยันยอดเบิกจ่าย

นอกจากการเบิกตรงโดยวิธีดังกล่าวแล้ว ได้มีธนาคารผู้ให้กู้อย่างหนึ่ง ได้แก่ องค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐ (USAID) ใช้จ่ายเงินล่วงหน้า (Advance) ให้กับส่วนราชการเจ้าของโครงการ เพื่อให้ส่วนราชการดำเนินงานตามโครงการ และจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ จากเงินที่จ่ายให้ล่วงหน้าไปก่อน โดยส่วนราชการเจ้าของโครงการจะจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินแต่ละปีขึ้น แล้วขอเบิกเงินล่วงหน้าตามแผนการเงินนั้นมาเป็นงวด ๆ

เมื่อเบิกจ่ายไปแล้วจะจัดส่งหลักฐานใบสำคัญต่าง ๆ ไปขอเบิกเงินมาเพิ่มเติมต่อไป สำหรับธนาคารโลก (World Bank) ซึ่งเป็นผู้ให้กู้รายใหญ่ของไทยได้กำหนดวงเงินที่จะเบิกโดยตรง (Direct Payment) ไว้คราวละไม่ต่ำกว่า 20,000 เหรียญสหรัฐ หากรายการที่กำหนดให้เบิกจ่ายโดยตรงรายการใดหรือหลายรายการรวมกันไม่ถึง 20,000 เหรียญสหรัฐ ต้องเบิกจ่ายจากเงินทศรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศไปก่อน แล้วจึงขอเบิกเงินกู้มาใช้ในภายหลัง ซึ่งรายละเอียดวิธีการเบิกจ่ายจะได้กล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

2. การเบิกเงินกู้มาใช้เงินทศรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ (Reimbursement)

นอกจากการรองจ่ายตามประเภทและรายการที่กำหนดให้เบิกจ่ายโดยตรงให้กับเจ้าหนี้ได้แล้ว ยังมีรายจ่ายบางรายการที่สัญญาเงินกู้กำหนดให้เบิกจ่าย เงินกู้สมทบกับเงินงบประมาณของผู้กู้ และในกรณีที่เงินกู้ให้ผู้กู้จ่ายเงินทศรองไปก่อนแล้วขอเบิกเงินกู้คืนภายหลัง ซึ่งเดิมก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2522 สำนักงบประมาณต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายให้กับส่วนราชการทั้งในส่วนที่เป็นเงินกู้และเงินงบประมาณสมทบ โดยในส่วนที่เป็นเงินกู้นั้นเมื่อเบิกจ่ายคืนจากผู้ให้กู้แล้วก็นำส่งคืนเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป ทำให้วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีมียอดสูงเกินกว่าความเป็นจริง ดังนั้นกระทรวงการคลังจึงได้ตั้งกองทุนเงินทศรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศขึ้นเมื่อต้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2522 เพื่อทศรองจ่ายเงินชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ของส่วนราชการเจ้าของโครงการไปก่อน และเมื่อขอเบิกคืนจากผู้ให้กู้ได้แล้วก็นำส่งชดใช้เงินทศรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศต่อไป ระบบและวิธีการนี้ทำให้มีความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงินเพื่อใช้จ่ายตามโครงการในส่วนที่ไม่สามารถเบิกโดยตรงได้มาก ในปัจจุบันกองทุนเงินทศรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศมีวงเงินสำหรับหมุนเวียน 1,500 ล้านบาท เพื่อใช้สำหรับการเบิกเงินกู้ต่างประเทศส่วนสมทบที่ต้องใช้เงินทศรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศจ่ายไปก่อน และในส่วนที่ต้องเบิกตรง แคว้งเงินที่ขอเบิกไม่ถึง 20,000 เหรียญสหรัฐ

การขอเบิกเงินกู้ต่างประเทศเพื่อชดใช้เงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศมีขั้นตอนดังนี้ (ภาพที่ 4-2)

2.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวบรวมเอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายเงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ ส่งให้หน่วยงานโดยตรงจัดทำใบขอเบิก (Application) ส่งให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้รวบรวมเบิกชดใช้เงินทรงพระราชการฯจากธนาคารผู้ให้กู้

2.2 ธนาคารผู้ให้กู้จ่ายเงินเข้าบัญชีเงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศที่ธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งส่งใบแจ้งการจ่ายเงิน (Disbursement List) ให้กรมบัญชีกลางและส่วนราชการที่ดำเนินโครงการด้วย

2.3 กรมบัญชีกลางบันทึกการรับเงินเข้าบัญชีเงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ พร้อมทั้งบันทึกบัญชีเจ้าหนี้ในระบบบัญชีรัฐบาล และจัดทำรายงานแจ้งการจ่ายเงินตามใบขอเบิก (Disbursement Report) ส่งให้ส่วนราชการเจ้าของโครงการเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งได้จัดทำใบนำส่งเงินนอกงบประมาณส่งให้กองคลังของส่วนราชการที่ดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อบันทึกบัญชีคู่ส่วนราชการด้วย

2.4 หน่วยงานโครงการบันทึกการเบิกเงินกู้ชดใช้เงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ และจัดทำรายงานการเบิกจ่ายเงินส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และธนาคารผู้ให้กู้ต่อไป

การเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินสมทบเงินกู้ต่างประเทศ

ส่วนราชการที่มีโครงการเงินกู้ต่างประเทศและจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณสมทบในโครงการ จะต้องขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีผลใช้บังคับแล้ว จึงจะสามารถใช้จ่ายเงินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. 2520 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

เงินงบประมาณแผ่นดินที่ใช้จ่ายสมทบในโครงการเงินกู้ต่างประเทศ มี 2 ลักษณะ คือ เงินงบประมาณแผ่นดินที่จ่ายสมทบให้โครงการเงินกู้ทั้งจำนวน (100 %) และเงินงบประมาณที่จ่ายสมทบเป็นสัดส่วนกับเงินกู้ต่างประเทศตามที่กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ เช่น สมทบในสัดส่วน 40 : 60 ซึ่งหมายถึงการเบิกจ่ายเงินรายการดังกล่าวต้องเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณ 40 % และอีก 60 % เบิกจากเงินกู้ต่างประเทศ ซึ่งอาจจะเป็นการขอเบิกโดยตรงจากเงินกู้ หรือเบิกโดยใช้เงินทศรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศไปก่อน สำหรับในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินสมทบทั้งจำนวน รวมทั้งการเบิกเงินงบประมาณสมทบเป็นสัดส่วนกับเงินกู้จากต่างประเทศ ส่วนการเบิกเงินงบประมาณแผ่นดินโดยมีสัดส่วนสมทบกับเงินทศรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศนั้นจะได้อีกต่อไป

การเบิกจ่ายเงินงบประมาณสมทบโครงการเงินกู้ต่างประเทศมีทั้งการเบิกจ่ายในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การเบิกจ่ายในส่วนกลาง (ภาพที่ 4-3)

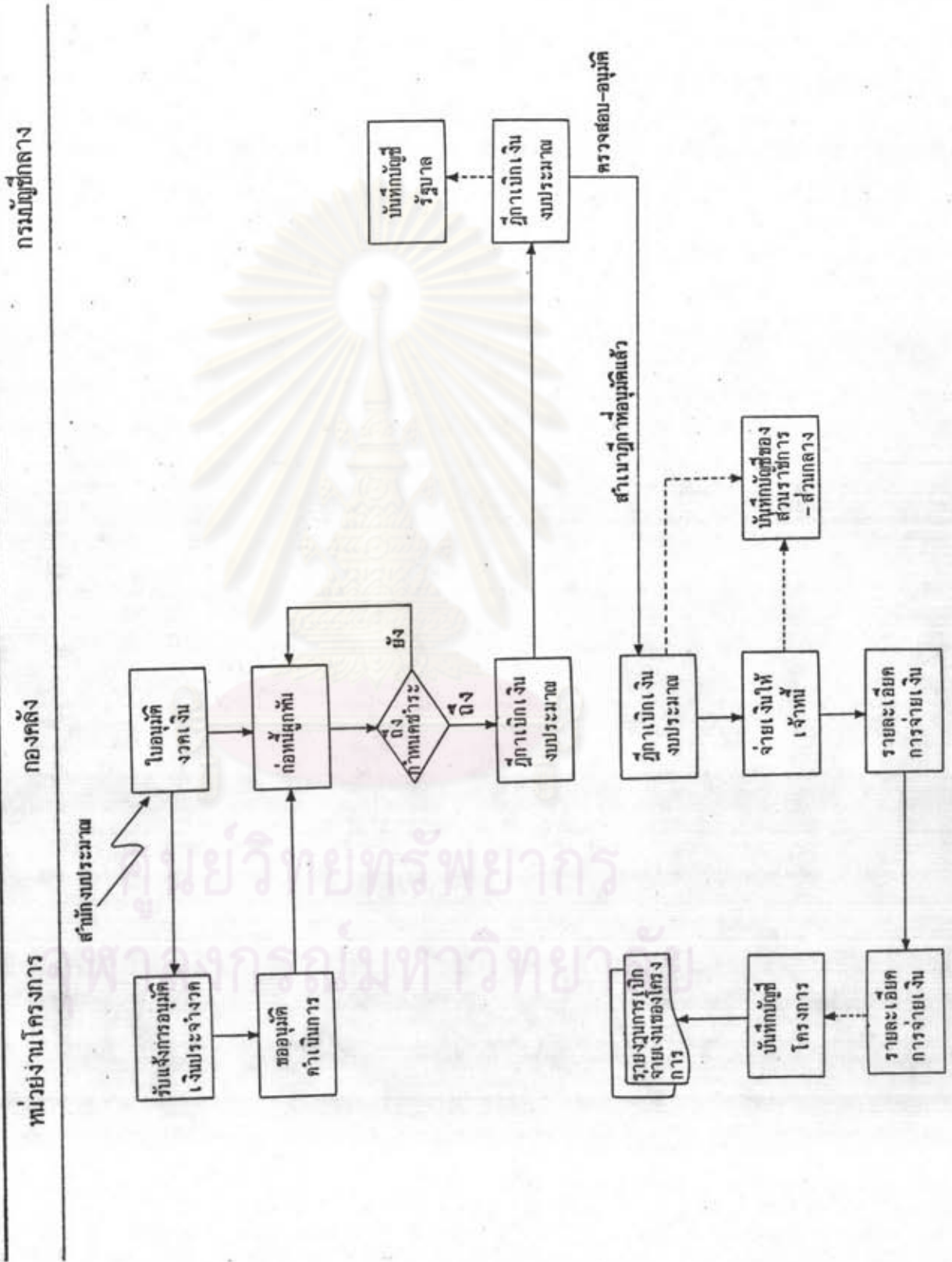
1.1 เมื่อส่วนราชการได้รับอนุมัติเงินประจำงวดและแจ้งให้หน่วยงานโครงการก่อนนี้ผูกพัน และถึงคราวที่จะต้องจ่ายเงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว กองคลังจะรวบรวมเอกสารใบสำคัญต่าง ๆ วางฎีกาเบิกเงินงบประมาณกับกรมบัญชีกลางตามจำนวนที่จะต้องชำระให้แก่เจ้าหนี้

1.2 กรมบัญชีกลางตรวจสอบฎีกาและอนุมัติจ่ายเงินให้กับส่วนราชการผู้เบิก พร้อมกับโอนเงินเข้าบัญชีของส่วนราชการที่ธนาคารแห่งประเทศไทย และแจ้งให้ส่วนราชการผู้เบิกทราบ

1.3 กองคลังออกเช็คสั่งจ่ายเงินให้กับเจ้าหนี้ และบันทึกการรับและการจ่ายเงินในระบบบัญชีคู่ส่วนราชการ

1.4 กองคลังสรุปรายละเอียดการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินสมทบในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการเงินกู้ ส่งให้หน่วยงานโครงการ เพื่อสรุปและจัดทำรายงานการเบิกจ่ายเงินส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบต่อไป

ภาพที่ 4-3 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินสมทบโครงการ-ส่วนกลาง

2. การเบิกจ่ายเงินในส่วนภูมิภาค (ภาพที่ 4 - 4)

2.1 เมื่อส่วนราชการที่ดำเนินงานโครงการเงินกู้ในภูมิภาคได้รับอนุมัติเงินประจำงวด ก่อหนี้ผูกพัน และถึงกำหนดชำระหนี้ จะวางฎีกาเบิกเงินงบประมาณกับสำนักงานคลังจังหวัด ตามจำนวนที่จะต้องจ่ายให้แก่เจ้าหนี้

2.2 คลังจังหวัดตรวจสอบความถูกต้องของฎีกาที่ขอเบิก พร้อมทั้งโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของส่วนราชการที่สาขาธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์อื่น ทั้งนี้ การเบิกจ่ายที่มีจำนวนไม่เกินครั้งละ 2,000 บาท ส่วนราชการจะขอเบิกเป็นเงินสดเพื่อจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ก็ได้

2.3 ส่วนราชการออกเช็คสั่งจ่ายเงินหรือชำระเงินสดให้แก่เจ้าหนี้ และบันทึกการรับและการจ่ายเงินในระบบบัญชีชุดส่วนราชการส่วนภูมิภาค

2.4 แผนกคลังของส่วนราชการภูมิภาค สรุปรายละเอียดการใช้จ่ายเงินงบประมาณสมทบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการเงินกู้ส่งให้กองคลังในส่วนกลาง พร้อมทำส่งให้หน่วยงานโครงการ เพื่อจัดทำรายงานการเบิกจ่ายเงินโครงการต่อไป

การเบิกจ่ายเงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ

เงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ อยู่ในความควบคุมดูแลของกรมบัญชีกลาง การควบคุมและบริหารการใช้เงินดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบเงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ พ.ศ. 2521 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) รวมทั้งหนังสือสั่งการของกระทรวงการคลัง ซึ่งสรุปสาระสำคัญของระเบียบและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ได้ดังนี้ (พุลนิจ ปิยะอนันต์ 2530 : 56 - 57)

ระเบียบเงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ

พ.ศ. 2521

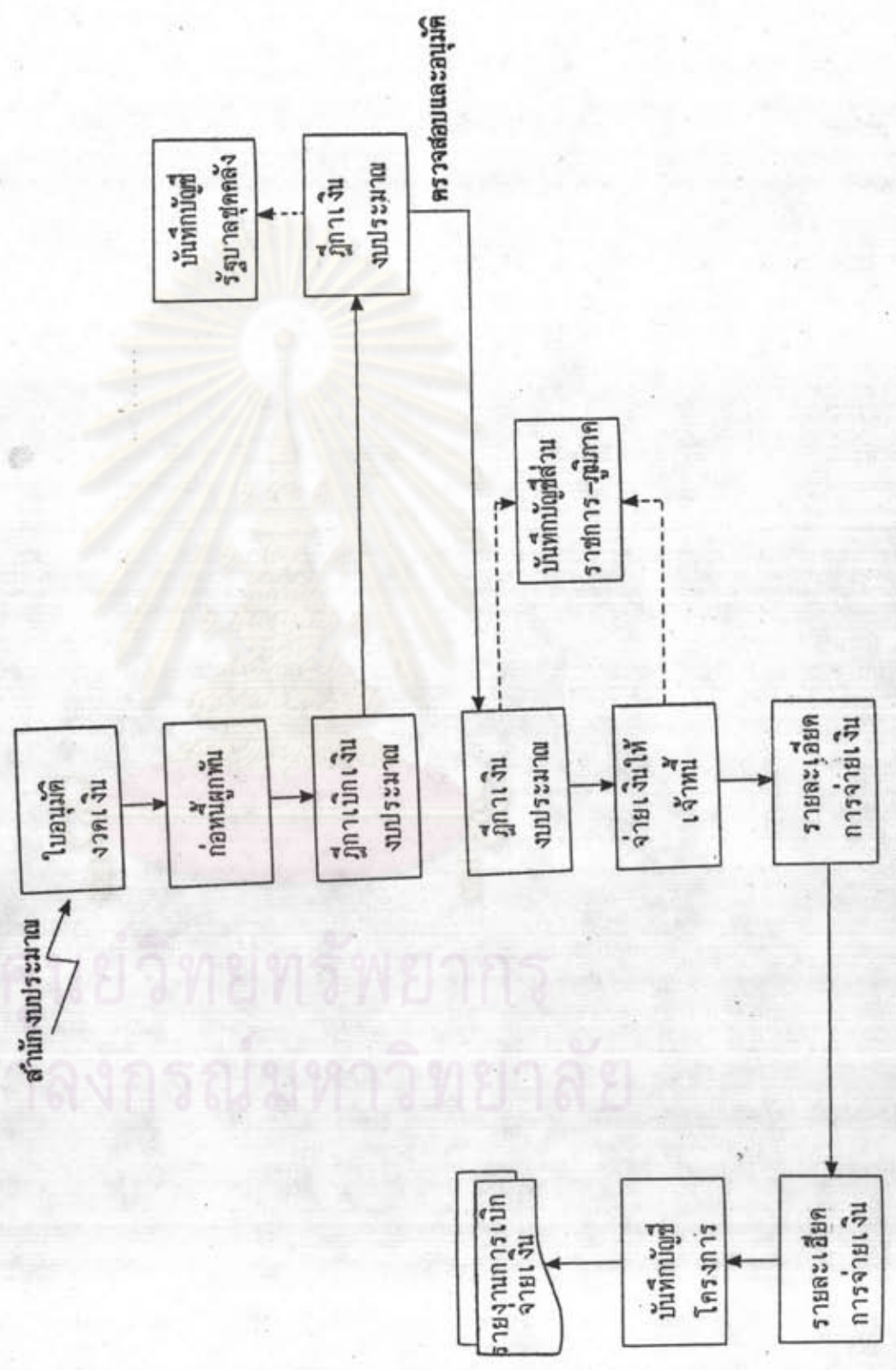
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 (5) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 กำหนดระเบียบเงินทรงพระราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศไว้ดังนี้

ภาพที่ 4-4 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินสหภาพโครงการ - ส่วนภูมิภาค

ส่วนราชการส่วนกลาง (หน่วยงานโครงการ)

ส่วนราชการส่วนภูมิภาค (แผนกคลัง)

สำนักงานคลังจังหวัด

1. ให้กระทรวงการคลังสั่งจ่ายเงินทรงพระราชการฯ ให้แก่กรมบัญชีกลางได้เป็นคราว ๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะเห็นสมควร เพื่อทรงจ่ายให้แก่ส่วนราชการที่ขอเบิกไปใช้จ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ ในกรณีที่การกู้เงินนั้นมีเงื่อนไขกำหนดให้ผู้กู้ต้องใช้จ่ายเงินไปก่อนแล้วจึงขอเบิกเงินกู้คืนในภายหลัง
2. ให้กรมบัญชีกลางเปิดบัญชี "เงินทรงพระราชการฯ เพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ" แล้วให้เบิกหักผลส่งเงินทรงพระราชการฯ ที่ได้รับอนุมัติตามข้อ 1 เข้าบัญชีนี้
3. การเบิกจ่ายเงินทรงพระราชการฯ จะเบิกได้เฉพาะกรณีที่ธนาคารผู้ให้กู้กำหนดว่า รายการใช้จ่ายเงินกู้รายการใด ส่วนราชการผู้กู้จะต้องจ่ายเงินไปก่อน แล้วขอเบิกเงินกู้คืนภายหลัง
4. ในกรณีที่รายจ่ายจำนวนนั้นประกอบด้วยรายจ่ายที่ต้องจ่ายจากเงินทรงพระราชการฯ บางส่วน และเงินงบประมาณสมทบบางส่วน เพื่อความสะดวกในการเบิกจ่าย ให้ส่วนราชการเบิกจ่ายเงินทรงพระราชการฯ เต็มจำนวนที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น เงินในส่วนที่ต้องจ่ายจากเงินงบประมาณสมทบ เมื่อจ่ายจากเงินทรงพระราชการฯ ไปแล้ว ให้กรมบัญชีกลางโอนเงินงบประมาณรายจ่ายนั้นมาชดใช้
5. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณสมทบและเงินทรงพระราชการฯ จะต้องเป็นไปตามวงเงินและรายการที่สำนักงานงบประมาณกำหนด
6. การเบิกจ่ายเงินทรงพระราชการฯ หากเบิกไปแล้วใช้ไม่หมดตามที่ขอเบิก ส่วนราชการผู้เบิกต้องนำส่งคืนเงินส่วนที่เหลือจ่ายเข้าบัญชีเงินทรงพระราชการฯ ทันที
7. ส่วนราชการผู้เบิกต้องรวบรวมเอกสารและหลักฐานที่จะใช้ในการขอเบิกเงินคืนจากธนาคารผู้ให้กู้ตามยอดที่ได้เบิกเงินทรงพระราชการฯ จากกรมบัญชีกลาง ส่งให้กรมบัญชีกลางภายใน 14 วัน นับแต่วันที่ได้รับเงินเข้าบัญชีเงินฝากของส่วนราชการที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อกรมบัญชีกลางได้รับเอกสารหลักฐานดังกล่าว ให้ดำเนินการขอเบิกเงินกู้จากธนาคารผู้ให้กู้ชดใช้เงินทรงพระราชการฯ ทันที

8. เงินที่ได้รับจากธนาคารผู้ให้กู้เพื่อชดใช้เงินทรงพระราชกรณียกิจ หลังจากที่ได้ แลกเปลี่ยนเป็นเงินบาท และหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ (ถ้ามี) แล้ว ให้นำส่งเข้าบัญชีตามข้อ 2 สำหรับผลค้างที่แลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทได้ไม่ครบจำนวนที่ได้ทรงจ่ายไป ให้ตั้งงบประมาณ ชดใช้ต่อไป

9. ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ กระทรวงการคลังสามารถวางระเบียบ หรือ วัตถุประสงค์ได้ตามที่เห็นสมควร

วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินทรงพระราชกรณียกิจเพื่อรองจ่ายตามโครงการ
เงินกู้ต่างประเทศ

กระทรวงการคลังได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการเบิกจ่ายเงินทรงพระราชกรณียกิจ ไว้
ดังนี้

ส่วนกลาง

1. ให้ส่วนราชการเจ้าของโครงการเงินกู้ วางฎีกาขอเบิกเงินกับกรมบัญชีกลาง พร้อมกัน 2 ฉบับ ฉบับหนึ่งเป็นฎีกาเงินนอกงบประมาณจำนวนเงินเท่ากับที่ต้องขอเบิกเงิน ทรงพระราชกรณียกิจ และเงินงบประมาณสมทบรวมกัน และอีกฉบับหนึ่งเป็นฎีกาเงินงบประมาณ (ฎีกาชำระเงินตรง) จำนวนเงินเท่ากับที่ขอเบิกเงินงบประมาณสมทบและขีดคร่อมไม่รับ ตัวเงิน เพื่อผลักส่งเงินงบประมาณชดใช้เงินทรงพระราชกรณียกิจ ที่ขอเบิกตามฎีกาเงินนอกงบประมาณ ซึ่งวางพร้อมกัน

2. เมื่อส่วนราชการเจ้าของโครงการได้รับเงินทรงพระราชกรณียกิจแล้ว ให้รีบ ส่งจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ และให้ส่งหลักฐานการจ่ายเงินดังกล่าว พร้อมทั้งกรอกรายการในใบ ขอเบิกเงินของธนาคารผู้ให้กู้ส่งให้กรมบัญชีกลางภายใน 14 วัน นับจากวันที่ได้รับเงินจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย เงินจำนวนดังกล่าวหากจ่ายไม่หมด ให้นำส่งคืนคลังภายใน 14 วัน นับจากวันที่ได้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยเช่นเดียวกัน โดยให้ส่วนราชการใช้ ใบนำส่งเงินนอกงบประมาณ สำหรับเงินทรงพระราชกรณียกิจส่วนที่เหลือ และใช้ใบนำส่งเงิน รายได้แผ่นดิน สำหรับเงินงบประมาณสมทบส่วนที่เหลือ แล้วแต่กรณี

3. ส่วนราชการใดได้ก่อนนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ หากเห็นว่า จะเบิกจ่ายเงินไปชำระหนี้ผูกพันไม่ทันภายในสิ้นปีงบประมาณให้ขอเงินไว้เบิกเหลือมปี เฉพาะส่วนที่เป็นงบประมาณรายจ่ายสมทบ โดยปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. 2520

4. การบันทึกบัญชีตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ ให้ถือปฏิบัติตามวิธีการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ ที่กระทรวงการคลังกำหนด

ส่วนภูมิภาค

1. ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดในส่วนกลางเป็นผู้วางฎีกาเงินนอกงบประมาณเพื่อขอโอนขยายรายการเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ จากส่วนกลางไปยังจังหวัดที่มีงบประมาณโครงการเงินกู้ต่างประเทศ โดยอาศัยแบบใบขอและอนุมัติเงินประจำงวดของโครงการเงินกู้ (แบบ ง 213) และแบบรายการประกอบการขอและอนุมัติเงินประจำงวดจำแนกเป็นรายจังหวัด (แบบ ง 231)

2. เมื่อส่วนราชการในส่วนภูมิภาคได้รับอนุมัติเงินประจำงวดจากสำนักงานงบประมาณ ซึ่งมีรายละเอียดครบถ้วนของเงินงบประมาณ และเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ ไว้แล้วนั้น ให้ส่วนราชการภูมิภาครอกการเบิกจ่ายไว้ก่อนจนกว่ากรมบัญชีกลางจะโอนขยายรายการเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ ไปตั้งจ่ายให้ตามคำขอของส่วนราชการเจ้าสังกัดในส่วนกลาง

3. เมื่อได้รับเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ ที่โอนขยายเงินไปให้แล้ว ให้วางฎีกาเบิกเงินงบประมาณ (ฎีกาชำระเงินตรง) ตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติในใบอนุมัติเงินประจำงวด และฎีกาเงินนอกงบประมาณ ตามจำนวนที่ได้รับโอนขยายเงินไปพร้อมกัน

4. ในกรณีที่สำนักงานงบประมาณอนุมัติเงินประจำงวดโครงการเงินกู้ โดยให้ใช้จากเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ ทั้งจำนวน (100 %) ให้ส่วนราชการในส่วนภูมิภาค รอกการเบิกจ่ายเงินไว้ก่อน จนกว่าจะได้รับเงินโอนขยายเงินจากกรมบัญชีกลาง จึงจะวางฎีกาเงินนอกงบประมาณ เบิกเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ ไปใช้จ่ายตามโครงการต่อไป

5. เงินในส่วนที่เบิกจ่ายจากเงินทรงพระราชกฤษฎีกาฯ เมื่อจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่แล้ว ให้รีบรวบรวมหลักฐานการจ่ายส่งให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดในส่วนกลางภายใน 14 วัน

เพื่อจัดส่งให้กรมบัญชีกลางขอเบิก เงินชดใช้เงินตราพระราชกรณียกิจจากธนาคารผู้ให้กู้ต่อไป

6. เงินตราพระราชกรณียกิจที่ได้รับโอนขายบิลไปดังกล่าว หากไม่ได้เบิกจ่ายหรือจ่ายไม่หมดภายใน 2 เดือน นับจากวันที่คลังจังหวัด หรือคลังอำเภอแจ้งการรับโอนขายบิลให้ทราบ ให้ส่วนราชการในส่วนภูมิภาคโอนขายบิลกลับส่วนกลางทันที

ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินตราพระราชกรณียกิจเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ

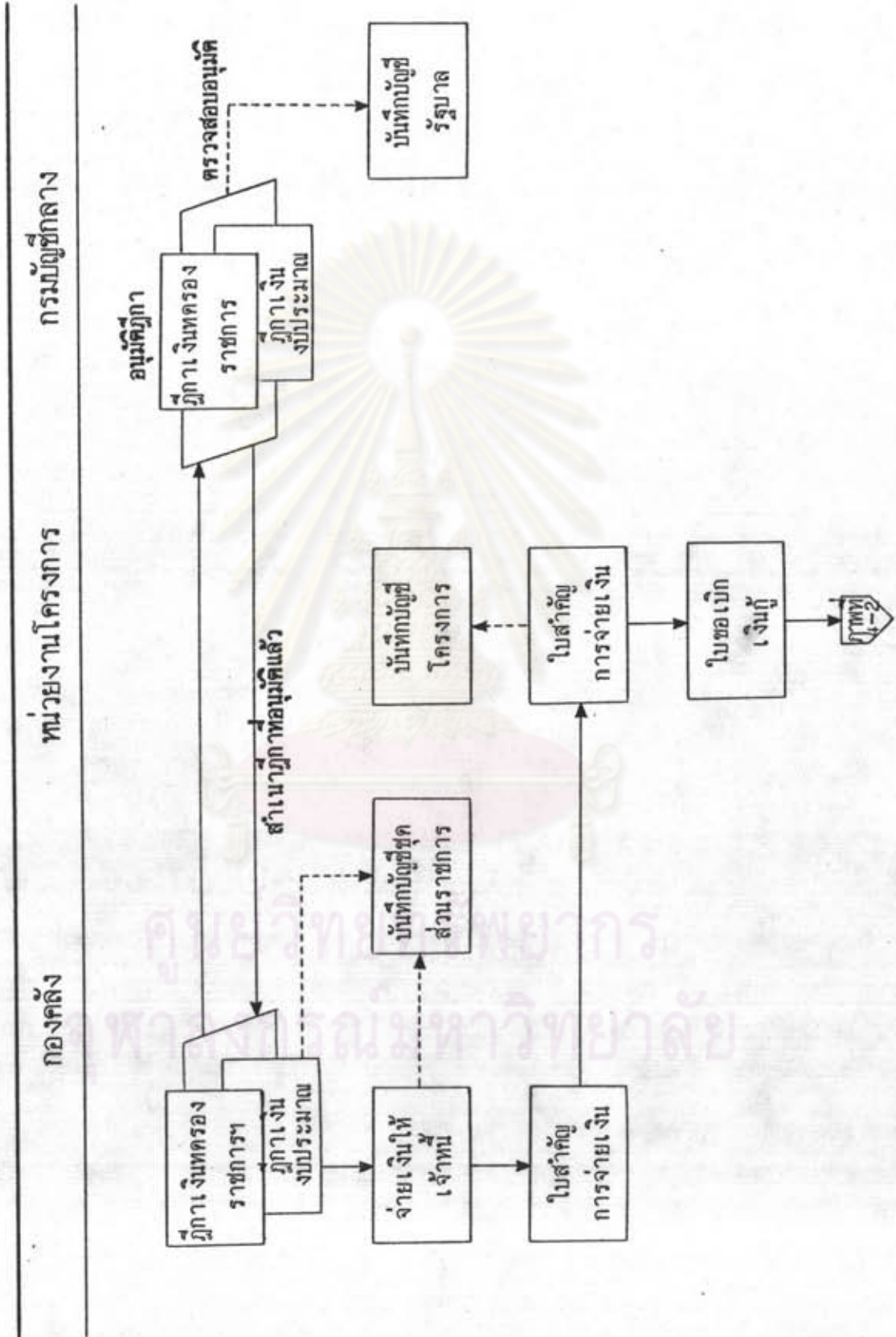
การเบิกจ่ายเงินตราพระราชกรณียกิจ มีการเบิกจ่ายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีวิธีการเบิกจ่าย 2 ลักษณะ คือ

- การเบิกจ่ายเงินตราพระราชกรณียกิจทั้งจำนวน (100 %) ตามที่สำนักงานงบประมาณระบุไว้ในใบอนุมัติเงินประจำงวด
- การเบิกจ่ายเงินตราพระราชกรณียกิจบางส่วน สำหรับรายการที่ต้องจ่ายสมทบกับเงินงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งสัดส่วนจะเป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาการกู้เงิน โดยสำนักงานงบประมาณอนุมัติเงินประจำงวดโดยระบุสัดส่วนของเงินงบประมาณและเงินตราพระราชกรณียกิจไว้ในใบอนุมัติเงินประจำงวด การเบิกจ่ายเงินตราพระราชกรณียกิจ ทั้ง 2 ลักษณะที่กล่าว จะมีขั้นตอนการควบคุมและวิธีปฏิบัติดังนี้

1. การเบิกจ่ายในส่วนกลาง (ภาพที่ 4-5)

1.1 ในกรณีเบิกจ่ายจากเงินตราพระราชกรณียกิจทั้งจำนวน กองคลังจะรวบรวมเอกสารใบสำคัญทำเรื่องขอเบิกจ่ายเงินตราพระราชกรณียกิจ โดยการวางฎีกาเงินนอกงบประมาณ เพื่อเบิกจ่ายเงินตราพระราชกรณียกิจทั้งจำนวน แต่ถ้าหากเป็นการเบิกจ่ายเงินตราพระราชกรณียกิจ สมทบกับเงินงบประมาณแผ่นดิน กองคลังจะวางฎีกาเบิกเงินตราพระราชกรณียกิจตามจำนวนที่จะต้องจ่ายจากเงินตราพระราชกรณียกิจ และเงินงบประมาณสมทบรวมกัน โดยใช้ฎีกาเงินนอกงบประมาณพร้อมกับวางฎีกาเบิกเงินงบประมาณ ตามสัดส่วนที่ต้องจ่ายจากเงินงบประมาณที่ระบุไว้ในใบอนุมัติเงินประจำงวด โดยขีดคร่อมไม่ขอรับตัวเงิน เพื่อผลส่งเข้าบัญชีเงินตราพระราชกรณียกิจ ซึ่งเท่ากับเบิกเงินงบประมาณชดใช้เงินตราพระราชกรณียกิจในส่วนที่ต้องจ่ายสมทบแล้ว สำหรับเงินตราพระราชกรณียกิจในส่วนที่ทรงจ่ายแทนเงินกู้จะต้องดำเนินการขอเบิกชดใช้จากธนาคารผู้ให้กู้ต่อไป

ภาพที่ 4-5 การเบิกจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ - ส่วนกลาง

1.2 กรมบัญชีกลางตรวจสอบความถูกต้องของฎีกาแล้วอนุมัติจ่ายเงินเข้าบัญชีเงินฝากของส่วนราชการที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

1.3 กองคลังของส่วนราชการผู้เบิกออกเช็คสั่งจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ และบันทึกการรับจ่ายเงินในระบบบัญชีส่วนราชการ

1.4 กองคลังรวบรวมหลักฐานการจ่ายเงินส่งให้หน่วยงานโครงการ เพื่อจัดทำใบขอเบิกส่งให้กรมบัญชีกลางดำเนินการขอเบิกเงินกู้ยืมใช้เงินทรงพระราชการฯ จากธนาคารผู้ให้กู้ต่อไป

2. การเบิกจ่ายเงินในส่วนภูมิภาค (ภาพที่ 4-6)

2.1 ในกรณีที่ส่วนราชการส่วนภูมิภาคจะต้องเบิกจ่ายจากเงินทรงพระราชการฯ ทั้งจำนวน ส่วนราชการส่วนกลางจะวางฎีกาเงินนอกงบประมาณขอเบิกเงินทรงพระราชการฯ ทั้งจำนวนเพื่อโอนขายบิลไปให้ส่วนราชการที่ดำเนินโครงการในส่วนภูมิภาค ส่วนในกรณีที่จะต้องเบิกจ่ายเงินทรงพระราชการฯ สมทบกับเงินงบประมาณ ส่วนราชการส่วนกลางจะวางฎีกาเบิกเงินทรงพระราชการฯ เพื่อโอนขายบิลไปให้เบิกจ่ายตามสัดส่วนที่ต้องจ่ายสมทบ

2.2 เมื่อส่วนราชการในส่วนภูมิภาคได้รับแจ้งการโอนขายบิลเงินทรงพระราชการฯ แล้ว จะวางฎีกาขอเบิกเงินทรงพระราชการฯ ตามจำนวนที่จะต้องจ่ายหรือในกรณีที่จ่ายสมทบกับเงินงบประมาณ จะวางฎีกาขอเบิกเงินงบประมาณ พร้อมกับฎีกาเบิกเงินทรงพระราชการฯ เพื่อจ่ายชำระหนี้ให้เจ้าหน้าที่ต่อไป

2.3 คลังจังหวัดตรวจสอบความถูกต้องของฎีกาและอนุมัติจ่ายเงินเข้าบัญชีของส่วนราชการที่สาขาธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์อื่น

2.4 ส่วนราชการในภูมิภาคจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่ และบันทึกการรับจ่ายเงิน ในระบบบัญชีส่วนราชการส่วนภูมิภาค แล้วรวบรวมเอกสารใบสำคัญที่ขอเบิกเงินจากเงินทรงพระราชการฯ ส่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการเงินกู้ในส่วนกลาง เพื่อส่งให้กรมบัญชีกลางเบิกเงินกู้จากธนาคารผู้ให้กู้ยืมใช้เงินทรงพระราชการฯ ในกรณีที่มีเงินทรงพระราชการฯ เหลือจ่าย จะต้องโอนกลับส่วนกลางด้วย ทั้งนี้ ให้มีระยะเวลาเบิกจ่ายได้ไม่เกิน 2 เดือน

2.5 เมื่อส่วนราชการส่วนกลางได้รับเอกสารหลักฐานจากส่วนภูมิภาคแล้ว จะบันทึกในบัญชีชุดส่วนราชการส่วนกลาง แล้วส่งเอกสารใบสำคัญให้หน่วยงานโครงการจัดทำใบขอเบิกส่งให้กรมบัญชีกลางรวบรวมส่งขอเบิกจากธนาคารผู้ให้กู้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย